

Gruber fra bondestenalderen ved V. Hjerimitslev

Arkæolog Torben Trier Christiansen

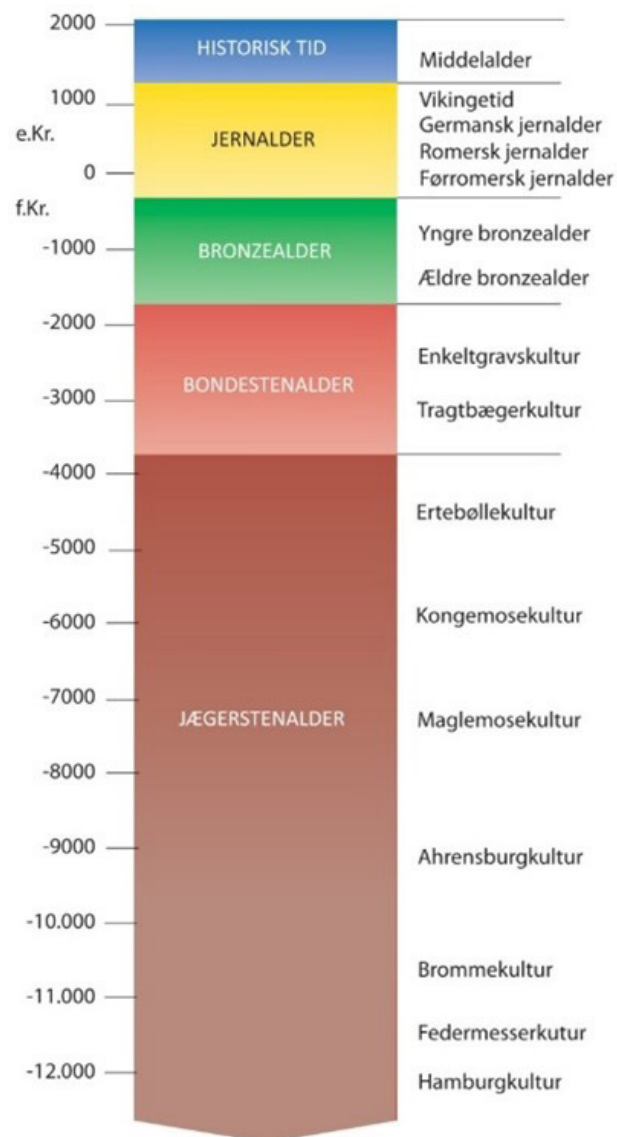
Tapkile-lignende redskab fundet i fundområdet ved V. Hjerimitslev

Nordjyske
Museer
Vi giver historien liv

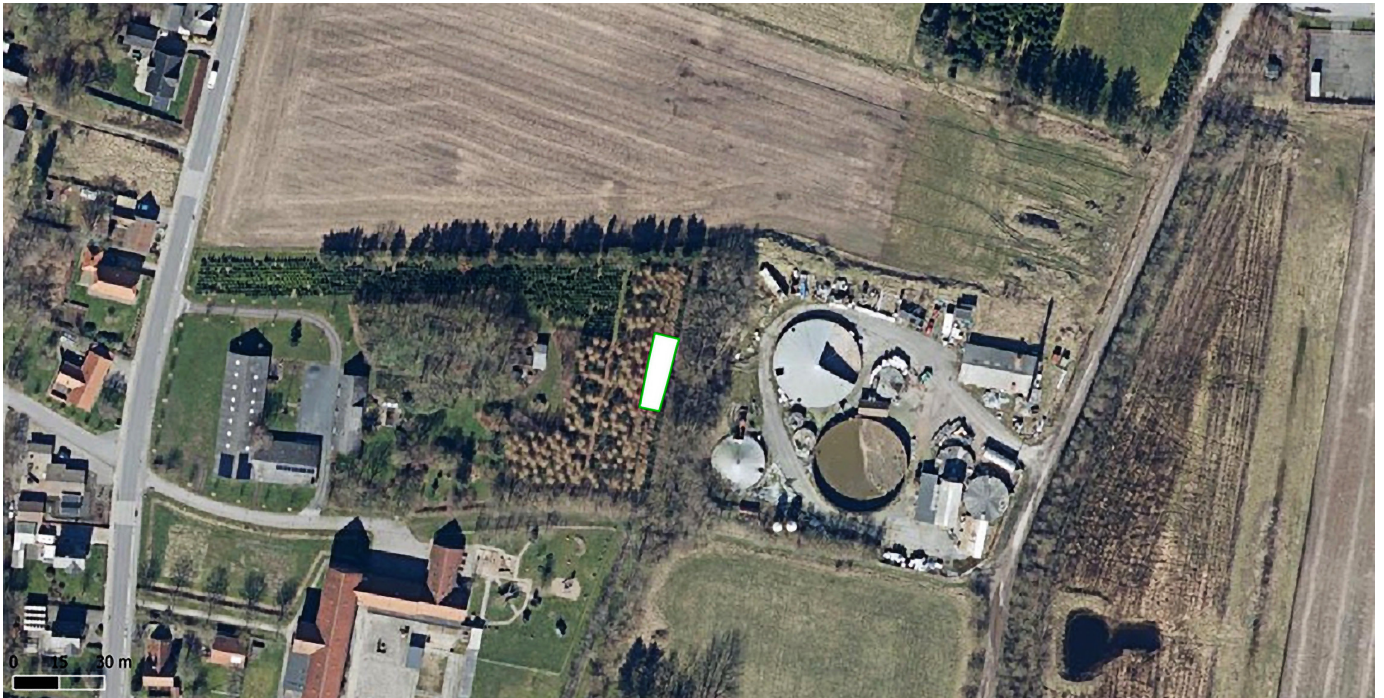
Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Undersøgelsens baggrund	3
Lokalområdet i oldtiden	3
Undersøgelsens resultater	3
Sammenfatning og perspektivering	4
Hvis du vil vide mere	4

Indledning

I maj og oktober 2024 foretog museet en større forundersøgelse af et kloaktracé ved V. Hjermitslev. Ved den sidste etape af undersøgelsen fremkom et mindre fundområde med gruber fra oldtiden. Dette blev efterfølgende undersøgt nærmere ved en egentlig udgravning.

Figur 1. Ortofoto med markering af fundområdet (hvid polygon). Indeholder data fra Dataforsyningen.

Undersøgelsens baggrund

Undersøgelse blev iværksat fordi der på stedet skulle nedgraves en kloakledning, hvilket ville føre til ødelæggelse af alle arkæologiske anlægsspor i området.

Lokalområdet i oldtiden

Det aktuelle areal ligger på østsiden af et bakkeparti, der strækker sig ud mod Jammerbugt 7,5 km længere mod vest. Nordøst for arealet har den nu drænede Ingstrup Sø ligget, og i stenalderen har dalen, hvori Ryå og Assenbæk løber sammen, sandsynligvis stået som et sund. Der har været mennesker i lokalområdet siden yngre stenalder. Det ved vi, fordi de blandt andet har efterladt sig spor i form af affaldslag og gravhøje. I lokalområdet er der også registreret både bebyggelse og grave fra jernalder, samt fund fra både vikingetid og middelalder.

Undersøgelsens resultater

Kun selve arealet berørt af det planlagte kloaktracé blev undersøgt, hvorfor udgravningen blot omfattede en smal nord-sydgående strimmel løbende igennem det, som oprindeligt må have været et større fundområde. Udgravningen omfattede samlet set et areal på 206 m². Her blev 22 forskellige anlægsspor registreret og undersøgt nærmere. To anlæg var stolpehuller og 18 var store og små gruber.

Fundene fra området var meget beskedne og tæller udover lidt potteskår fra jernalderen blot et enkelt redskab – et aflangt økselignende redskab af sten, der mest af alt minder om en tapkile, selvom den tapformede ende er lidt klumpet. Tapkiler er en type stenøkse uden skafthul, og de dateres til enkeltgravstid (sen bondestenalder). De findes normalt primært i jyske grave fra denne periode.

Figur 2. Tapkile-lignende redskab fundet i fundområdet ved V. Hjermitzlev. Tapkiler er en type stenøkse uden hul til skaftet, der dateres til slutningen af bondestenalderen.

Sammenfatning og perspektivering

Det smalle udgravningsfelt og det beskedne fundmateriale fra området gav desværre ikke mulighed for at afklare de fundne anlægsspors oprindelige funktion. Der kan, som indikeret af tapkilen, være tale om de sidste rester af et gravmonument fra bondestenalderen, men der kan også være spor efter en bebyggelse – måske endda efter bebyggelser fra både bondestenalder og jernalder.

Fundet af tapkilen er interessant, idet denne stammer fra en del af stenalderen, som er forholdsvis dårligt belyst i Vendsyssel. Enkeltgravskulturen og dermed tapkilerne har ellers deres primære udbredelse syd for Limfjorden.

Hvis du vil vide mere

Som yderligere læsning kan anbefales følgende oversigtsværker:

Jensen, J. 2006. Danmarks oldtid. Bind 1: *Stenalder 13.000-2.000 f.Kr.*

Udgravningsdata

V. Hjerimitslev

- Nordjyske Museer jnr. ÅHM 8291
- Udgravningsperiode: 13. november til 14. november 2024
- Fund & Fortidsminder: 10.04.08 sb. 20
- Slots- og Kulturstyrelsen jnr. 24/06237
- Bygherre: Jammerbugt Forsyning
- Undersøgt areal: 206 m²
- Deltagere i udgravningen:
 - Katrine Toftgaard Olsen
 - Museumsinspektør: Karin Johannesen
 - Arkæolog: Katrine Toftgaard Olsen
- Dokumentationsmateriale (fund, fotos, opmålinger m.v.) opbevares på Aalborg Historiske Museum, Vang Mark 25, 9380 Vestbjerg